

Arbetarkultur 1938

Denna broschyr är representativ för den politik som kommunistpartierna drev under folkfrontsperioden 1934-1939. Målsättningen var att i varje land bygga upp en antifascistisk front och på det internationella planet isolera de fascistiska staterna, i synnerhet Nazi-Tyskland.

Om folkfrontspolitiken allmänt, se av Pierre Broué., [Kommunistiska Internationalen 1933-1938](#) och F Claudín, [Krisen i den kommunistiska rörelsen, band 1](#), avsnittet "Folkfronts-erfarenheten". Om SKP, se artikelsamlingen [Sven Linderot och folkfrontspolitiken](#).

Folkfrontspolitiken övergavs hösten 1939, då Sovjet slöt en icke-angreppspakt med Nazi-Tyskland, men återkom i delvis ny skepnad hösten 1941 (efter Tysklands angrepp på Sovjet), se Pierre Broué. [Kommunistiska Internationalen och Andra världskriget](#). Om SKP:s politik under världskriget: Yvonne Hirdman, [Sveriges Kommunistiska Parti och 2:a världskrigets första år](#) och [Sverges Kommunistiska Parti och 2:a världskriget 1941-45](#).

Marxistarkivets Red

Sveriges utrikespolitik

*”Man går i skuggan av ett krig
vart steg är meningslöst att ta.”*

Detta svar av en ung engelsk flicka, på en rundfråga till en massa ungdomar om deras uppfattning av dagens problem ansåg en engelsk tidning bäst uttryckte flertalets mening. Den ungdom till vilken tidningen ifråga hade vänt sig var huvudsakligast borgerlig. Känslan av meningslösheten eller i vart fall svårigheten att planera för framtiden på grund av det överhängande krigshotet är säkert inte begränsad till den borgerliga ungdomen. Och där det planeras för morgondagen präglas även detta av hysteri. Det uppges exempelvis att unga författare i Stockholm kommit överens med bättre lottade vänner att de, när kriget bryter ut, skall få flytta ut till sina vänners villor utanför staden. Kriget behärskar redan alla tänkande människors uppmärksamhet och namn från Spanien eller Kina såsom Guernica, Madrid eller Hankau påminner människorna om att det nya kriget i lika hög grad kommer att föras mot civilbefolkningen som vid fronterna.

Erfarenheterna har därjämte dokumenterat hur svårt det egentligen är, att i förväg bestämt utpeka var krigsbranden kommer att blossa upp. Den väldiga kapprustningen och antagonismen mellan stormakterna tyder på att ett stormaktskrig förberedes, som kan utbryta mycket häftigt och omvälva kontinenter med en världsbrands flammor. Ingen kan betvivla att det fascistiska blocket förbereder en jättebrasa för att förinta den europeiska demokratin jämte sina allvarliga motståndare samt jämna vägen till sitt världsherravälde.

Stormaktskrig

Men det är lika tydligt att den fascistiska strategin inte räknar med en omedelbar sådan världskamp. Även om de fascistiska statsmännen fem gånger vårdats på svenska sinnessjukhus behöver man inte förutsätta att de så fullständigt saknar all självbevarelsedrift att de skulle störta sig i den säkra avgrund som ett dylikt krig bleve för dem. Ty ett Tyskland-Italien som redan lever under krigsransoneringen, som är skuldsatta till det yttersta, vars militära förutsättningar är betydligt sämre än trippelalliansens i juli 1914, som därtill saknar alla för kriget nödvändiga råvaror är inte berett för de ansträngningar som ett stormaktskrig skulle innebära. *Därför är fascistblockets strategi att förbereda det stora kriget genom smärre krig.* Med dessa smärre krig söker blocket skaffa sig råvaror, territorier, strategiska positioner, säkrad försörjning och soldatreserver. Därmed söker det vidare paralysera omgivningen, korsa den potentiella motståndarens alla försvarsplaner, splittra och härska. Att härska genom söndring — det är fascismens politik. Genom att slå under sig svagare, genom hot, utpressning och bluff söker det fascistiska blocket stärka sig för kommande prövningar.

Och därför har den internationella oron spritt sig till Norden. Ett uttryck för denna oro är det samarbete som etablerats mellan de nordiska länderna, ett annat den väldiga militära upprustningen, ett tredje diskussionerna om neutraliteten och folkförbundet samt regeringarnas pysslande med nya ”neutralitetsregler”. Dessa rent officiella bekräftelser för Nordens oro skulle kunna kompletteras med mångfaldiga andra exempel. Men det är inte nödvändigt. Varje svensk känner som vi: Branden hos den spanske grannen och mordbrännarens attacker mot Tjeckoslovakiet innebär en varning för överhängande faror även för vårt land.

Är vi i samma läge som 1914?

Man måste med allt eftertryck varna för schematiska jämförelser med vårt läge under föregående krig. Om vi kunde hålla oss utanför då, så är det inte alls något bevis för att

samma möjlighet står oss till buds i ett nytt stormaktskrig. Och dessutom måste man med allt eftertryck markera, att vi befinner oss i en helt annan situation nu än förut och, vad som är det allra viktigaste, att våra försvarsåtgärder inte främst kan inriktas med tanke på vårt läge i ett stormaktskrig utan med tanke på att *vårt land nu befinner sig i fara*.

Kina befann sig inte i krig 1914-18. Kina önskade då liksom i framtida krig om möjligt hålla sig utanför. Detsamma var fallet med Abessinien. Lika passivt som Abessinien var under världskriget, lika mycket hoppades det att slippa delta i några krig. Om Spanien kunde detsamma med all rätt sägas. (Spanien var det land i världen som i sin författning inskrivit den vackra men tyvärr en smula verklighetsfrämmande tanken, att det fullständigt tar avstånd från kriget som medel att reglera mellanfolkliga tvister.) Det fredsälskande kinesiska folket befinner sig nu i det svåraste krig som Kina någonsin genomkämpat. Abessinierna har besegrats i ett krig som var dem påtvingat. Spanien kämpar sedan mer än två år mot in- och utländska fiender.

Det lönade sig alltså inte för dessa länder att räkna på 1914-18 års erfarenheter som vägledande för sin framtida politik. *För att man en gång fick vara "neutral" så har man ingen garanti för att detsamma skall upprepas ännu en gång.*

Det österrikiska folket, för att ta ett annat exempel, ville säkert inte blanda sig i några andra länders angelägenheter. Det ville helst vara i fred. Nu har det förlorat sin nationella oavhängighet. *Dess egen vilja betydde därvidlag inte ett dugg.*

Och Tjeckoslovakiet. Vem betvivlar dess fredsvilja? Men visar inte Tjeckoslovakiet liksom andra anförda exempel, att *det inte är de fredsvilliga utan de angripande staterna som ännu bestämmer över frågan krig eller fred?*

Norden i fara.

Alla dessa erfarenheter har visat hur galet det är att sorglöst slå sig till ro när det brinner hos grannen i förhoppning om att denna eldsvåda skall få samma förlopp som en tidigare. Frågan är dock, om inte de officiella företrädarna för Sverges och Nordens politik mera baserar sitt aktuella ställningstagande på vad som varit än på vad som är och vad som sannolikt kan ske.

I vår framställning har vi påvisat det oberäkneliga både ifråga om målen och metoderna i fascismens krigspolitik. I Abessinien gavs en regelrätt krigsförklaring, i Kina kallas kriget för en straffexpedition, i Spanien kallas det inbördeskrig och vad Österrike beträffar har alla hört den vackra sagan om att "anschluss" var folkets och regeringens vilja. I Kina väntar Japan en rik marknad och viktiga råvaror. I Abessinien väntar Italien framför allt viktiga råvaror och kolonisationsområden. I Österrike stod konkurrensen mellan Tyskland och Italien om järn-, malm- och industriområdet. I Spanien kämpar samma länder för att få malmerna och vissa strategiska positioner.

Finns det då i Norden något som kan locka en erövrare i lika hög grad som det Spanien kunde skänka? Se på Sverges järnmalmsexport! Den tillfredsställer 55 procent av Tysklands hela järnbehov. Utan den svenska järnmalmen hade aldrig Tyskland kunnat upprusta på den korta tid som skett och utan samma järnmalm kan inte Tyskland föra ett långvarigt krig. Sverge är en *stormakt* ifråga om krigsmaterialtillverkning — ifråga om sådan export kommer Sverge som sexa av världens alla stater.

Eller se på *hela* Norden! Den för krigsindustrin så nödvändiga cellulosan kommer till 71 procent från Norden och av trämassan inte mindre än 85 procent. Norden är världens största fiskexportör, dess årliga export uppgår till inte mindre än 400.000 ton medan England som kommer närmast blott exporterar 230.000 ton. Norden är världens främste trävaruleverantör och ojämförligt störste fläskexportör — det är tillräckligt påminna om, att medan Norden exporterar 212.000 ton fläsk kommer Kanada som nummer två med blott 57.000 ton. Då man vet, att Tyskland i händelse av krig måste importera inte mindre än 40 procent av sina

livsmedel förstår man vilken tillgång som Norden vore för Tyskland.

Därtill kan läggas att Norden är mycket rikt. Det kommer på femte plats i världen ifråga om världshandelns andel. Nordens andel utgör 4,6 procent medan stormakten Italiens blott utgör 2,2 procent och Polen med sina 35 miljoner invånare blott utgör 0,35 procent. Norden är en god kund och köpte 1935 för 4 miljarder kronor utifrån medan Italien blott köpte för 2,2 miljarder och Tyskland för 6,7 miljarder kronor. Medan varje nordbo samma år handlade utifrån för 235,3 kronor, varje fransman för 122 kr., varje tysk för 100 kr. handlade varje italienare blott för 50 kronor.

Norden, som kommer som trea ifråga om handelstonnage och har en mer än dubbelt så stor landareal som Europas största land med undantag för Sovjetunionen, är därför ur alla synpunkter ett begärligt objekt för det fascistiska Tyskland. Det är därför dess "geopolitiker" talar om Norden som "utrymme utan folk" och som områden där man "bara behövde trycka in en vägg" för att få god plats för den tyska "överbefolkningen". Det är därför Norden översvämmas av tyska spioner. Därför kartlägger tyskarna Norden, planerar befästningar på Åland, kurtiserar överklassen och främst officerskretsarna, skickar ledande koryfärer hit för att hålla "upplysningsföredrag", håller krigsövningar utanför våra kuster, avlägger "inofficiella" örlogsbesök i våra hamnstäder o. s. v.

I ett stormaktskrig med västmakterna måste Tyskland söka utestänga dessa från Östersjön. Ett fritt Norden skulle ha allt intresse av att Östersjön inte korkades igen. Även ur dylika synpunkter inses det lätt vilken strategisk betydelse Norden har för Tyskland.

Neutralitetens väg.

Det finns alltså lika stor anledning för Tyskland att erövra Norden som att erövra Spanien eller Österrike. Tyskland ser på Norden för att begära det och Nordens folk ser med bävan detta. Och därför diskuteras så lidelsefullt frågan om Nordens politik.

De med Tyskland mer eller mindre befryndade förenklar problemet liksom råttan på fläsket: "Här sitter vi alla bra, låt oss bara vara lugna och sitta kvar." Att sitta kvar betyder i deras terminologi att man "proklamerar neutraliteten". Man skall inte ta ställning, man retar ingen, man bara sitter still, därför att man "sitter så bra". Bäst sitter man, menas det, om Sverige utträder ur folkförbundet.

Denna linje företrädes av nationalsocialister, nationella, en del av högern och flygpartiet. Liksom Tyskland-Japan-Italien ser dessa den stora fredsfaran i folkförbundet. Likt dessa länders företrädare anser de "neutraliteten" vara de små staternas väg. Den 20 februari förklarade exempelvis Hitler i sitt riksdagstal:

"Det starka strävandet efter verklig neutralitet som vi kan iakttaga hos ett antal europeiska stater, fyller oss med djup och uppriktig tillfredsställelse."

Men inte bara Tyskland och de ovan nämnda partierna uttalar sig för neutralitet. Regeringspartierna, folkpartiet och högern höjer gärna neutralitetens fana. Och *kommunistiska partiet har vid olika tillfällen och med allt eftertryck förklarat: Vi vill att vårt land för en sådan politik, att vårt folk inte skall bliva indraget i ett stormaktskrig utan kunna hålla sig neutralt.*

Den skenbara överensstämmelse som alltså föreligger i frågan försvinner så snart man kommer in på en real-debatt om förutsättningarna för neutralitetspolitiken och *innehållet* i densamma. Och här är man verkligen inne på kärnfrågan. Här visar det sig mycket snart att de tysk-vänliga bara använder neutraliteten som ett slags fikonlöv för att skylla sin nakenhet.

Det fanns en tid i världen då ett land kunde skicka trupper in i ett annat land och hjälpa den anfallande och ändå betraktades som neutralt. Något sådant upplever vi för övrigt i dagens Spanien där, trots att Italien-Tyskland uppenbarligen för ett regelrätt interventionskrig, dessa länder betraktas som jämförbara med vilken annan icke intervenerande stat som helst. Under

världskriget sålde Förenta Staterna krigsmaterial och råvaror i mängd till England men betraktades ändå som neutralt. Sverige och de nordiska länderna sålde järnmalm, mat, viktiga metaller och andra råvaror till Tyskland, vårt land tjänstgjorde som transitoland för produkter utifrån till Tyskland, vi befordrade depescher och order till Tysklands ombud ute i världen och betraktades ändå som neutrala. Nu efteråt har man i de stora västmakternas generalstabers ansett sig kunna fastslå dels att Norden var nyttigare för Tyskland genom sin s. k. neutralitet än om det direkt deltagit i kriget på Tysklands sida, dels att *tack vare den nordiska hjälpen kunde Tyskland fortsätta kriget till 1918. Utan denna Nordens hjälp skulle Tyskland ha varit besekrat redan 1916.*

Trots exemplet Spanien är det emellertid uppenbart, att neutralitetsbegreppet grundligt reviderats. I Förenta Staterna har detta uttryckts i de nya neutralitetsreglerna, enligt vilka handel med viss krigförande endast kan ske mot kontant betalning och mot att det krigförande landet hämtar sina produkter själv på egna kölar. Även ingår i dessa regler att Amerika inte får sälja krigsmaterial till krigförande stat.

Vad Norden beträffar så har regeringarna såsom tidigare antytt utarbetat nya gemensamma neutralitetsregler. Men det är betecknande att dessa nya regler inte offentliggöras utan tydligen betraktas som den hemliga diplomatins privata studieobjekt. Detta arbete har tydligen komplicerats genom vetenskapen om Tysklands beroende av Sveriges järn, den svensk-finska cellulosan, den norska kemiproduktionen och de danska livsmedlen.

Vi känner inte till vilket resultat regeringarna kommit till i dessa frågor. Men vi vet, att den svenska överklassen liksom en riktning inom den svenska socialdemokratien menar, att Sverige i nästa stormaktskrig ovillkorligen skall upprätthålla malmleveranserna till Tyskland. Vi vet också att om Sverige gör det så understödjer vi därmed direkt Hitlertyskland. Det vore ju rena dårskapen av Tysklands motståndare att tolerera något sådant.

Det invändes här, att Sverige handlar på samma sätt i dag gentemot Spanien.

Det är riktigt. Sverige säljer vapen och råmaterial för vapentillverkningen till Tyskland och Tyskland exporterar sedan detta till Franco, som brukar dem mot demokratin.

Men behöver man väl säga mer för att påvisa hela vanvettet i denna politik? Ingen svensk arbetare menar väl något sådant med neutraliteten — han menar säkert i stället att om Sverige skall sälja malm och krigsmaterial så skall detta försäljas till de som blir angripna. Och *det minsta* man kan kräva är naturligtvis att ingen sida skulle bli gynnad.

Den svenske arbetaren står *inte neutral* gentemot det republikanska Spanien, gentemot Kina eller Tjeckoslovakien. Den svenske arbetaren samlar i stället den ena miljonen efter den andra till Spanien, han skickar sina bästa kamrater dit ner i Internationella brigaden, han protesterar mot den s. k. noninterventionspolitiken och han kräver rätt för Spanien att köpa vapen, inte minst svenska vapen.

Det är redan ett axiom för den svenske arbetaren att man *inte kan vara neutral gentemot fascismen*. Ty vem vill stillatigande åse hur en mordbrännare förbereder en ny eldsvåda, utan att försöka hindra honom?

Hur stoppa mordbrännarna?

Och här är vi inne på dagens centrala uppgift. Låt oss i stället för att bara diskutera hur vi skall klara oss själva den dag det börjar brinna i granngården diskutera hur vi skall förhindra att mordbrännarna anlägger någon eld! Eller för att överföra resonemanget till politikens område: *Låt oss förhindra kriget i stället för att diskutera hur vi själva skall kunna gömma oss undan detsamma!*

Eftersom Hitlertyskland är full medvetet om svårigheterna att utnyttja Sverige som råvaruleverantör i ett nytt stormaktskrig såsom under det förra och eftersom den tyska krigsindustrin

inte kan undvara våra råvaror måste Tyskland på ena eller andra sättet expediera vårt land innan det kan anse sig berett att våga det stora slaget. Därför är Sverge och hela Norden omedelbart hotat. Därför står inte alls för Sverges folk frågan i dag: hur ska vi göra i nästa stormaktskrig? Skall vi hjälpa någon part eller skall vi låta dem klara sig själva och bara hålla oss utanför? *Nej frågan står: Hur kan vi rädda vårt land, vår nationella frihet, våra demokratiska, kulturella och sociala framsteg, vår fred?*

Det första budet därvidlag är, att göra sig själv *försvarsfärdig*. Vårt land behöver ett starkt försvar och försvaret kräver ett enigt folk. Även ett litet folk som vill och vågar försvara sig betyder mycket. Det är tillräckligt att hänvisa till hur den spanska republikens tappra folkarmé i två år hållit Italien-Tyskland och den spanska överklassen jämte dess legoknektar i schack. Det kan vara lärorikt att betrakta hur den lilla tjeckiska republiken genom sin beslutsamma mobilisering hejdade de tyska invasionsarméerna innan ännu ett skott hade hunnit lossas.

Fosterlandsförsvaret

De spanska kommunisterna lägger ner det ihärdigaste arbetet på att förbättra republikens militära utrustning och alla andra kommunister verkar överallt för att skaffa Spanien de mest effektiva vapen som står till förfogande. Så anser också vi att svenska folket måste ha ett effektivt flyg, en välrustad armé och en god flotta.

Men Ni tar inte det politiska ansvaret för den nuvarande försvarsordningen, invändes det. Nej, vi tar inte detta ansvar helt enkelt av det skälet, att man inte söker skapa de mest elementära garantier för att försvaret skall tjäna sitt syfte och bli ett effektivt försvar. Om de spanska kommunisterna, som nu gör så stora ansträngningar för försvarets utbyggande, hade röstat för den militärapparat som general Franco använde mot republiken och med vilken han öppnade landet för de utländska invasionsarméerna — vilka självförebråelser skulle de då inte fått göra sig? Om vi befarar, att den svenska försvarsmaktens ledning står beredd att utnyttja den militära apparaten för Tysklands räkning eller för en reaktionär statskupp kunde vi då stå till svars att vi tagit det politiska ansvaret för detsamma? Svaren ger sig själva.

Det har invänts att man därigenom dömer sig till passivitet och medverkar till att lamslå det nödvändiga försvarsarbetet. Det har även sagts, att man måste taga vissa risker, att även om det finns landsförrädiska element i ledningen är fristen så kort att *det materiella försvarsarbetet* inte kan fördröjas. Vi kan mot detta hänvisa till, att vi inte förfallit till passivitet. Vi bedriver en systematisk *ideologisk* ”upprustning” av den svenska arbetarklassen. Vi skingrar tidigare villfarelser, vi visar klart var fienden finns och vi visar med *vilka medel* han skall bekämpas. Vi kämpar för den militära personalens ekonomiska och politiska krav. Vi fostrar den vapenföra ungdomen till en sann hängivenhet för hemlandet, i en anda av heroism. *Endast de av oss uppfostrade vågar resa till Spanien och kämpa för demokratin!*

Dessutom bör det påminnas om att vi kämpar för att erövra försvarsmakten för demokratin. Vi ställer oss sannerligen inte utanför, vi kapitulerar inte, vi ger inte upp kampen för *försvarsmaktens reformering*. Vi understödjer kort och gott varje militär och försvarspolitisk åtgärd, som vi anser vara gagnelig för Sverges försvar mot inre och yttre fiender. Vi kräver de strängaste åtgärder mot alla landsförrädare och spioner.

Men varken kommunister eller andra riktningar inom arbetarklassen intog tidigare samma ställning till fosterlandets försvar såges det. Det är ju inte mer än ett par år sedan Per Albin Hansson på Zeth Höglunds femtioårsdag nästan bad om ursäkt för att han utbringade ett leve för fosterlandet. Kommunisterna har alltid betraktat den nationella friheten som det första steget i mänsklighetens mödosamma vandring från nödvändighetens rike till frihetens rike. Nationell frihet, det är ett historiskt framsteg och arbetarklassen är den främste försvararen av de historiska framstegen. Det har därjämte visat sig under de senaste åren att *arbetarklassen är den enda klass, som numera har mod tillräckligt och krafter tillräckliga för en framgångs-*

rik kamp för den nationella oavhängigheten. Man kan fastslå detta utan att därför förneka att det även inom borgerligheten och andra klasser finns enskilda tappra och hängivna patrioter.

Om Sverges arbetare stått tämligen kallsinniga inför fosterlandsförsvarets problem så förklaras detta helt enkelt därav, att vårt land aldrig var på allvar hotat. En militär apparat fyllde under dessa förhållanden väsentligen uppgiften att vara ett kampmedel mot den andra nationen, mot arbetarklassen. Arbetarna visste, att när överklassen talade om fosterlandets skydd, så menade den skyddet för penningkistorna och privilegierna.

I dag ser arbetarna att Sverige är hotat. *Vi vill försvara detta vackra land mot vem det vara månne och vi vill det så mycket hellre som försvaret av vår nationella frihet står i omedelbart samband med försvaret av våra politiska och sociala friheter.* Vi vill försvara Sverige och därmed erövra vårt frontavsnitt i den internationella arbetarklassens överallt pågående kamp för ett de socialistiska brödrafolkens folkförbund.

En riktig politik är nödvändig.

Men det återstår ännu åtskilligt för att man skall uppnå ett minimum av säkerhet. Det återstår att föra en klok politik och att skaffa sig vänner. Båda delarna betingar varandra: Utan en klok politik får inte vårt land de vänner det behöver för uppgiften och utan vänner kan man å andra sidan inte föra en framgångsrik politik.

År 1934 hade Tjeckoslovakien ännu inget omedelbart intryck av en hotande tysk fara. Men redan då togs första steget till det försvarsförbund med Sovjetunionen och Frankrike som sedan blev av så utomordentlig betydelse både för att bevara Tjeckoslovariens frihet och Europas fred. 'Tror någon att Tjeckoslovakien i dag hade varit ett självständigt land utan denna försvarspakt? Naturligtvis inte.

Det är lika aktuellt för Sverige 1938 att söka sig starka vänner som det var för Tjeckoslovakien 1934.

Den svenska regeringen har det tämligen lugnt ännu och glömmer inte att tillskriva både en gynnsam konjunktur och det trevliga vädret sin egen duglighet. Hitler-fascismen i söder ser på detta land för att begära det, men det har hittills varit vissa svårigheter. Vi vill inte överskatta folkförbundets betydelse, men det finns där. Hitler vet i vart fall inte hur länge han vågar lita på dess passivitet och Sverige är inte helt utan vänner. Men Tyskland ser allt glupskare på Sverige, det smickrar och hotar, när det inte bluffar oss, det är en farlig granne. Mot honom kan man bara vara lugn när man är väl rustad och försedd med mäktiga vänner. Men vad gör Sverige? Sverige lämnar sina vänner, lämnar det relativa skyddet i den kollektiva säkerhetspolitiken och beger sig förtroendefullt och leende till det tyska "gästabudet". Låt oss påminna om några fakta!

Sandlers utrikespolitik

År 1933 fälldes i folkförbundet med en rösts övervikt det franska förslaget att Hitlers SA, SS och Stahlhelm skulle betraktas som väpnade kårer och inräknas i Tysklands militärstyrka. Förslaget tillkom för att hejda den igångsatta tyska upprustningen. Den röst som fällde utslaget till Tysklands favör var Sverges . . . Och Rickard Sandler försvarade detta i riksdagen med tekniska skäl!

År 1935 fördömde hela folkförbundsrådet *med alla röster mot en* det tyska återinförandet av den allmänna värnplikten. Behöver man säga att den ende var Nordens representant — den danske utrikesminister Munck — och att Sandler helt solidariserade sig med honom? Sved det inte i öronen på den svenska regeringen när Hitlerpressen jublade över att Nordens representant uppträtt som om han varit Tysklands ombud?

På hösten 1936 inträdde Sverige i den s. k. noninterventionskommittén. Medan Sovjetunionens representant uttryckligen förklarade att Sovjet inträdde för att försvara Spaniens intressen och

för att vidmakthålla de vänskapliga förbindelserna med västmakterna och handla därefter förklarade Sverges regering att den inträtt därför att Tyskland framställt uttryckligt krav därom.

I slutet av 1937 kräver Östen Undén i folkförbundsrådet på den svenska regeringens vägnar att sanktionsparagrafen skall helt revideras så att tillämpandet av sanktioner blir beroende av regeringarna själva. Hela tvångsförfarandet skulle sättas ur funktion, varje möjlighet att framtvinga en kollektiv aktion mot fredsbrytare skulle bringas ur världen. De flesta makterna inom folkförbundet inklusive Finland och Norge tog avstånd från denna linje. Med sig hade Sverige Schweiz, Holland, och Chile, som strax därefter utträdde ur folkförbundet. Hela den tyska och italienska pressen applåderade den svenska regeringen för dess ”manliga” uppträdande. Det var bifallet från svinet ...

Den 22 juli 1938 slår Sverges utrikesminister ett nytt slag för sin underliga linje. Vid en konferens som sammankallats till Köpenhamn med de s. k. Oslostaternas utrikesministrar lyckas han få samtliga närvarande utrikesministrar in på den linje, som Östen Undén på den svenska regeringens vägnar framförde i folkförbundsrådet hösten 1937. Konferensen beslöt att i folkförbundet kräva att sanktionernas tillämpning skulle bli frivilligt och beroende av varje enskild regerings beslut. Med den linjen realiserad har folkförbundet definitivt blivit en noninterventionskommitté nummer två. Därmed kan Tyskland-Italien-Japan när som helst återinträda, ty därmed anser de naturligtvis folkförbundet som ett hinder för sin provokationspolitik undanröjt.

Hela den tysk-italienska pressen jublade över Köpenhamnsbeslutet. Göteborgs Handelstidning skriver i en vemodig pariskorrespondens:

”Man förebrår — i Paris och London — Oslostaterna för att vilja undandraga sig sina internationella förpliktelser och därmed *indirekt uppmuntra Hitler och Mussolini*. Som bevis härför framhåller man, att konferensen i Köpenhamn väckt stor förtjusning i Berlin och Rom . . . De nordiska utrikesministrarna har i Geneve tigande lånat sig till stormakternas intriger mot den kollektiva säkerheten ...”

I tidningen Social-Demokraten påpekar dess Londonkorrespondent Bjarne Brattli hur Köpenhamnskonferensens linje står i klar motsättning till engelska arbetarpartiets aktionsprogram.

Varsel har redan försports — framhåller han — att man i Storbritannien kommer att uppfatta den nya Oslopolitiken som *ett steg över i fiendens läger*. Man har lagt märke till den tyska begeistringen över den nya utvecklingen.

Pravda ger i en artikel uttryck för hur den socialistiska sovjetrepubliken betraktar vad som skett?

”Konferensens beslut visar, att det fälttåg som fascisterna med de borgerligt demokratiska makternas goda vilja för mot den kollektiva säkerheten, alltjämt pågår . . . Naturligtvis är det framför allt Nazityskland som har sin hand med i spelet . . .”

Det kan till dessa citat tillfogas att Allan Vougt i Arbetet direkt påstod att beslutet fattats under Tysklands hotelser. Ett par dagar före konferensen skrev exempelvis Berlin Lokal-Anzeiger:

”Redan frigörelsen från sanktionsparagrafen utgör en viktig nyorientering, vilken får särskilt eftertryck genom att förutom de skandinaviska länderna även Belgien, Holland och Luxemburg därmed tager avstånd från en av de farligaste Genèvebestämmelserna.”

Och Völkischer Beobachter varnade: ”Vi är övertygade om att man vid alla samtal i Köpenhamn kommer att erinra sig det tyska folkets inställning till de i Köpenhamn företrädde staterna.”

Den engelska tidningen "Economist" kommenterar utrikesminister Muncks konstaterande av att Oslostaterna, som räknar 35 miljoner invånare, har lika stor utrikeshandel som Förenta Staterna och alltså endast överträffas av England och påpekar att detta, plus Oslostaternas geografiska läge, gör tyska ockupationsförsök nästan oundvikliga.

I Sverges historia är K. O. Cronstedts namn en symbol för feighet och opålitlighet. När han 1808 överlämnade Sveaborg som ryssarna ansåg ointagligt, trots att han hade full och kampvillig besättning, proviant för långa tider och 60 skott till vardera av de 734 kanonerna "till valls" åt en underlägsen fiende gav han Nordens folk ett exempel på hur man inte skall handla. Det må tillåtas att bringa detta i erinran till en utrikesminister, som hittills bara velat fäkta med harvårjan och som använder sitt goda huvud för att göra flykten och kapitulationen till högsta statsmannavisdom.

Storfinansens intressen bestämmer

Det framgår alltså av ovanstående uttalanden, att Köpenhamnskonferensen väckt glädje i Berlin och Rom och förbittring i de till folkförbundet hörande staterna. Redan detta bör betänkligt grumla glädjen hos dem som så högljutt prisat konferensens beslut. Ett steg närmare fascistblocket och ett steg ytterligare från folkförbundet motsvarar näppeligen Nordens eller Oslostaternas intressen.

Står då Sandler i samma relation till Tyskland som aktivisterna under världskriget? Personligen gör han nog inte det. Snarast ledes han väl av förhoppningen att kunna kryssa mellan blocket och folkförbundet, eventuellt de stormakter som i ett kommande krig skulle bli Tysklands motståndare. Någon realpolitisk grund för en sådan förhoppning kan inte finnas med den politik som Sandler för närvarande för. Ty Sverges och Nordens indragande under den tyska inflytelsesfären *redan vid denna tidpunkt* kommer att i alla avseenden försvåra en verklig neutralitetspolitik.

Vi måste säga: Den realpolitiska grunden för den sandlerska politiken är vissa storkapitalistiska intressen av den intimaste förbindelse med Tyskland. Där finns bland annat Grängesbergbolagets krav om obegränsade malmtransporter till Tyskland för att nu ta ett enda exempel. Hela Sverges utrikespolitiska orientering bestäms av dylika egoistiska handelspolitiska och storfinansiella bevekelsegrunder.

Rickard Sandler betonade i riksdagens utrikesdebatt i början av juni detta år, att även om Sverige lämnar folkförbundet träder det inte ut i ett tomrum. Det är riktigt. Vi kommer att vara lika beroende och lika "oberoende" av omgivningen som tidigare. Skillnaden blir som ovan påpekats att vi fjärrar oss från vissa makter och närmar oss andra. Detta sker redan genom Köpenhamnsbeslutet. *Därmed blir Sverige lättare åtkomligt för Tyskland.*

Men innebörden är ändå vidare. I europeisk politik kan köpenhamnsbeslutet översättas på följande sätt:

Vad angår oss Spanien! Vi ger Tjeckoslovakien tusan. Vi struntar väl i Danmark om Tyskland kniper till. Vi väsnas inte heller om Åland, kanske vi protesterar, kanske inte, men vi lägger inte två strån i kors för att hindra dess annektering. Och när ödet bankar på Sverges dörr är vi redo — att kapitulera för övermakten.

Ty det är småstaternas vara eller inte vara det är fråga om. Sovjetunionen klarar sig nog. Och "axeln" lär snurra åtskilliga varv innan den söker sno in ett förenat Frankrike-England i farten. Men Spaniens folk förblöder under de fascistiska slaktarnas knivar. Österrike är ett tyskt koncentrationsläger. Tjeckoslovakien har mobiliserat sina vapenföra män vid sina gränser i ett sammanbitet segra eller dö. Det lilla Danmark liknar närmast den av ormen hypnotiserade kaninen.

Och i svensk borgerlig press som alltmer öppet liksom 1914 springer Tysklands ärenden

ljuger man för svenska folket om problemens innehåll, vanställer verkligheten, kraxar om stormaktskrig och "neutralitet". Nog blir det stormaktskrig förr eller senare om inte de fredsvilliga vågar något för att hejda agressorerna. Men nu, vi upprepar det, nu är problemet att slå vakt om de små ländernas oberoende och fred. De små står nu i skottgluggen. Englands "växelmynt", Tysklands etapper på vägen till stormaktskriget, territorier, råvaror, livsmedel, strategiska positioner, soldatreserver . . . Dessa banala sanningar börjar gå upp för en och annan, det enkla faktum att vår demokrati och vårt nationella oberoende är möjligt i skyddet av Sovjets bajonetter har till och med någon socialdemokratisk tidning konstaterat.

Sandler har inte förordat Sverges utträde ur folkförbundet, invändes det. Det har inte Tyskland heller krävt. Man nöjer sig med att kräva en frivillig tillämpning av sanktionerna, som främst är av ekonomisk och finansiell karaktär. Man vill alltså inte ens motverka angripna genom att stänga handeln med dem! Sverge skall ha frihet att sälja malm och krigsmaterial till Tyskland under nästa krig! Liksom vi nu säljer till Tyskland men inte till Spanien skall vi i ett krig Tyskland—Tjeckoslovakien sälja till Tyskland, i ett krig Tyskland—Danmark sälja till Tyskland, i ett krig Tyskland—Frankrike återigen sälja till Tyskland. Alltid till Tyskland, aldrig till Tysklands motståndare. Då bevarar vi vårt "oberoende", vår "frihet". Då är vi "neutrala". Det är neutralitetspolitik i den officiella versionen! Eller är det någon som betvivlar, att detta är konsekvensen av utrikesministrarnas linje? Allan Vougt skrev att innebörden var att Oslostaterna krävde handlingsfrihet, men han menar naturligtvis handelsfrihet . . .

Vi vill inte vara med om ett sådant förräderi mot de angripna. Vårt gamla Sverge är för gott för att förnedras till att bli Tredje rikets legoknekt.

Rädda sig den som kan!

Naturligtvis insåg deltagarna i Köpenhamnskonferensen både småstaternas särskilt pressade ställning just nu liksom deras svårigheter i ett eventuellt stormaktskrig. Men liksom de utan protester fann sig i att Österrike berövades suveräniteten, liksom de redan uppgivit Spanien, står de beredda att uppge varje hotad punkt. De låter sig därvid ledas av det fåfänga hoppet att en del kan klara sig genom att krypa undan och göra sig så små som möjligt. Kanhända Sverge får vara i fred om det tolererar Danmarks annektering och tillmötesgår de tyska kraven . . . Kanhända Danmark får vara i fred om Tyskland invecklar sig i affärer uppe kring Balticum och Finland och slår under sig Sverge för att säkra sin krigsmaterial-försörjning . . .? Sådana idéer föresvävar säkert dessa "statsmän". För dem är politiken: Rädda sig den som kan. Man tar inga risker för någon annan — man bara "hjälp" sig själv.

Ack, om hela den skara europeiska stater som nu springer liksom rädda höns åt alla håll för fascistblockets bistra uppsyn bara vågade visa samhörighet och inbördes lojalitet så skulle Europa snart se åtskilligt annorlunda ut!

Kanske man invänder att detta ändå är meningen, att de sju utrikesministrarnas manifestation skulle bekräfta att man inte bara vill "hjälp sig själv"? Låt oss då bara påminna att denna manifestation ju var i Tysklands intresse, ja inspirerad från Tyskland, då den tjänar Tysklands aktuella intressen. Och vågar man förresten tro, att småstaterna, som inför Tysklands hotfulla uppsyn söker sig från folkförbundets stormakter, skulle hålla ihop i fortsättningen därest Tyskland vände sig mot detta? Nej, det kan man inte tro. De som av fruktan för tredje riket slår sönder de rester av internationellt samarbete som ännu består genom folkförbundet kommer att snöpligen lämna varandra i sticket inför en ny tysk attack. Ty är medlemskapet i folkförbundet farligt, hur mycket farligare skulle då inte ett sådant samarbete vara?

Krigsaktivism?

Den socialdemokratiska pressen, ja t. o. m. utrikesminister Sandler har under ett års tid stämplat som krigsaktivister av nationalsocialisterna, nationella, en del av högern och

flygpartiet. Grunden för denna kampanj har varit att de anklagade åtminstone i ord bekänt sig till den kollektiva säkerhetens politik.

Det är därför ganska överraskande att den socialdemokratiska tidningen Ny Tid i Göteborg slungar samma beskyllning i ansiktet mot oss som nämnda socialdemokrater en god tid fått ta emot. Ändå mer överraskande är, att Ny Tid baserar sina anklagelser på samma grund som de tidigare anförda baserats på. Därför att vi företräder kravet om kollektiv säkerhet, den enda räddningen för närvarande, beskyller man oss alltså för krigsaktivism!

På några få dagar genom utrikesministermötet har alltså denna tidning intagit en helt ny politisk ståndpunkt i frågan. Det visar om något allvaret och omfattningen av köpenhamns-konferensens nya riktlinjer.

Några få år ...

Under hela det första skedet av folkförbundets tillvaro bekämpade vi kommunister detsamma. Vi gjorde det därför, att folkförbundets uppgift då var att konservera Versaillesfreden, säkra segrarnas makt, slå vakt om fredens orättfärdiga bestämmelser, förbereda kriget mot Sovjetunionen och hålla Weimardemokratins Tyskland i slaveri. Under denna tid glömde inte Sverges socialdemokrater och borgerliga att solidarisera sig med sanktionsbestämmelserna och man glömde inte att markera vilken betydelse de skulle ha i ett krig mot Sovjetunionen.

Men Weimardemokratins Tyskland dog och efterträddes av Tredje riket. Versaillesfredens väsentliga bestämmelser spolades bort i den reaktionens stormflod som sköljde över Europa. Europas militära centrum flyttades från Frankrike till Tyskland och skillnaden däri bestod inte minst i, att medan förut en mätt rövare, som mest var inställd på att försvara vad han rövat representerade det militära centrum hade denna plats nu intagits av den glupskaste, hänsynslösaste och tommaste av rövare, som ansåg sig ha allt att vinna men ingenting att förlora på att angripa sin omgivning. Så tvingades Frankrike till försvarspakten med Sovjetunionen, vilket land inträdde i folkförbundet samtidigt som Japan och Tyskland, senare Italien utträdde därför att de betraktade folkförbundet som ett visst hinder i deras erövringsplaner.

I denna nya politiska situation stod arbetarklassen dessutom historiskt i försvarsställning. Världshistoriska nederlag hade förändrat alla förutsättningar. Kampen borgerlig demokrati kontra socialism hade förbytt i kampen borgerlig demokrati kontra fascism. Så har kampen för den borgerliga demokratins försvar mot fascismen blivit en väsentlig del av kampen för freden och i denna kamp kunde arbetarklassen finna nya bundsförvanter.

Mot denna historiska bakgrund har man att se de kommunistiska partiernas förändrade taktik. Folkförbundet motsvarar inte vårt ideal av ett folkförbund, lika litet som den borgerliga demokratin motsvarar våra demokratiska ideal. Just nu är folkförbundet inte alls vad som behövs för att ställa upp mot det fascistiska blocket, men även det som är måste försvaras. Om småstaterna såge sanningen i vitögat skulle de få erkänna att just de har intresse av folkförbundets bestånd och av dess stärkande. *Ty det går att stärka.* Folkförbundet kan bli en god motvikt mot aggressorerna. Det behövs bara att folken, de fredsbehövande och fredsträngande gör slut på de borgerligt demokratiska regeringarnas motsägelsefyllda, vacklande, fega och illojala politik.

Eller tror någon att i England, där majoriteten av folket tillhör arbetarklassen, högerregeringen skulle kunna fortsätta med sin Hitlerkurtis om denna majoritet använde sina möjligheter för att framtvinga en annan politik? Tror någon att i Sverige, där majoriteten av folket röstat med de antikapitalistiska partierna, regeringen skulle kunna fortsätta sin kryssning i den engelska högerregeringens farvatten om denna majoritet utnyttjade sina möjligheter för en annan politik? Därför är också problemet om att förändra regeringarnas politik ett problem om att upprätta den aktionsenhet inom arbetarklassen för fredens och demokratins räddning, som är tillräcklig för att garantera massorna själva ett avgörande inflytande på landets politik.

Men nu i denna situation, när folkförbundet inte längre klavbinder en Weimardemokrati, inte längre är ett hot mot den första socialistiska staten, inte längre hotar något folk, nu när folkförbundet utsättes för oavbrutna attacker från de fascistiska stormakternas sida därför att de dock betraktar det som ett potentiellt hinder mot deras krigspolitik anser svensk socialdemokrati ögonblicket lämpligt för ett stormangrepp mot det folkförbund som de hängivet försvarat under den del av dess tillvaro då dess uppgifter var negativa, ja reaktionära. De har därtill panna att kalla en sådan karusellpolitik fredsfrämjande . . .

Vi har vid flera tillfällen sagt och vi upprepar detta: Blir det ett stormaktskrig så anser vi att alla goda krafter bör samverka för genomförandet av en strikt neutralitet. Ett viktigt skäl därför är, att vi därmed bäst tror oss kunna samla de nordiska staterna och schacka våra länders överklass och följaktligen därigenom förhindra att fascistblocket erhåller någon hjälp från Norden. Men denna neutralitet är endast möjlig genom vakthållning kring den kollektiva säkerhetens principer, genom att småstaterna skapar sådana hinder genom sitt samarbete att fascistblockets strategi att slå en punkt i sänder omöjliggöres. För en sådan neutralitet behöver småstaterna också vara starka och eniga och den får under inga förhållanden innebära att Norden skall tjänstgöra som råvaruleverantör för tysk krigsindustri eller på indirekta vägar bli ett stöd för den nazityska krigföringen. En sådan politik betjänas inte av att vårt land fjärras från folkförbundet och kopplas in som ett Tredje rikets bihang.

Låt oss söka vänner!

En del av den socialdemokratiska pressen söker generat förklara Köpenhamnskonferensens linje med allmänna talesätt om småstaternas oförmåga att påverka avgörandena vilka ”ligger i stormakternas händer”. Men Oslostaterna är tillsamman en mycket imponerande stormakt. De bebos av tappra folk, som bakom sig har en lysande historia. De har starka industrier, självförsörjande jordbruk, väldiga territorier, överflöd av råvaror, tillsamman är de mäktiga och rika. Förener deras krafter och de kommer inte längre att kunna användas som engelska växelmynt i storpolitiken.

Dessa länder — framhöll den belgiske konseljpresidenten herr Spaak — ”kan var för sig icke ha annat än ett reducerat inflytande, men man har ofta i Genève kunnat se att deras samfällda röster vägt mycket tungt”. Varför då inte använda denna tillgång för att göra folkförbundet aktionsdugligt i stället för att skapa en rent destruktiv allians? Varför då bara slå till reträtt för angriparna och provokatörerna när man kan göra en fredsfrämjande insats?

Om den engelska högerregeringen — såsom Izvestija anmärkt — söker använda småstaterna som växelmynt i sitt diplomatiska spel med Tyskland, och allt tyder ju därpå, så gör dessa genom Köpenhamnskonferensen precis det, som kan tillrättalägga spelet för Tyskland-England. De ger faktiskt upp kampen för fred och oavhängighet, kapitulerar utan strid. De sväljer den fascistiska giftbägaren av fruktan för att bli förgiftade. Kan någon betvivla att denna feghetens politik passar den parasiterande småstatsfinansens intressen? Dess alternativ är att i Tredje rikets skugga profitera på det egna folkets utsugning och stilla sin törst med blodet från den världskamp vars förberedande etappstrider vi just nu bevittnar. De förtjänster som småstatsfinansens gör sig på kriget i Spanien, de ökade förtjänster som den hoppas på genom ett tyskt krig mot Tjeckoslovakien motsvarar dock bara en ringa del av vad den drömmer om skall tillfalla den som ett resultat av ett nytt världskrig.

Sverges utrikesminister spelar ett farligt spel. Han ”leder”, säges det, han är en i hela världen erkänd man, hans linje har segrat i Köpenhamn, han går i spetsen. Ja, han går tyvärr i spetsen i denna bedrövliga procession av ”blinda”, vars nästa steg kanske störtar dem i avgrunden.

Sanktionsvapnet kan bli fruktansvärt.

Alla feglingar och kapitulanter för fascistblocket söker utnyttja det otillräckliga användandet av sanktioner mot Italien som ett bevis för sanktionsvapnets ineffektivitet liksom de utnyttjar

den engelska högerregeringens sabotage inom Folkförbundet för att bevisa att Folkförbundet som sådant är en fullständigt meningslös inrättning. Låt oss därför erinra om några fakta, som kan belysa vilka verkningar ekonomiska och finansiella sanktioner utövade av folkförbundets medlemmar skulle få.

Tysklands statsbudget har *tredubblats* under Hitler-diktaturen och befolkningen satts under nästan lika hård ransonering som åren 1917-18. Den tyska statsskulden har under samma år *fyrubblats*. De direkta skatterna på arbetsinkomster har stegrats 221,5 procent och de indirekta med 159,4 procent. Livsmedelsinförseln har samtidigt *minskat* omkring 75 procent samtidigt som veteskörden *minskat* från 5 miljoner ton till 4.390.000 ton och rågskörden från 8.360.000 ton till 6.760.000 ton. Tyskland måste importera 3/4 -delar av sitt råjärnsbehov av olja o. s. v. och dess guldskassa utgör knappt 1/5-del mot år 1919.

Italiens statskassa är tömd och landet står inför ekonomisk bankrott. Reallönerna har sedan 1935 sjunkit med 42 procent och en tiondel av landets befolkning är direkt eller indirekt arbetslös. Jordbruket kan inte — liksom inte heller det tyska — försörja befolkningen. Italien måste importera 99 procent av sitt oljebehov, 92 procent av sitt stenkolsbehov, 70 procent av sitt järnbehov och nära 100 procent av ädla metaller.

Japans finanser befinner sig i samma läge som Italiens. Den mest extrema ransonering av förbrukningsartiklar har genomförts och ett inre sammanbrott synes vara aktuellt inom en ganska kort tidsfrist. Japan importerar 9/10 av sin olja, 2/3 av sitt stål, hälften av mangan, 40 procent av kopparn och all kvicksilver, kautschuk och nickel.

Vem kan under sådana förhållanden betvivla effekten av ekonomiska och finansiella sanktioner mot dessa länder? Anledningen till att England motsatte sig fullständiga sanktioner mot Italien under Abessinienkriget var, att högerregeringen därigenom ansåg att den italienska regimen skulle störta samman och denna risk för kapitalismen ville inte England ta.

Även ett studium av de olika ”grupperingarnas” styrka är mycket lärorik. Bara de fyra stormakterna Sovjetunionen, Frankrike, England och USA har tillsammans 20 gånger större territorium, 5 gånger större befolkning och nära 5 gånger större industriproduktion än den fascistiska triangeln. De disponerar dessutom alla för ett krig nödvändiga råvaror och har en helt annan ekonomisk ryggrad än triangeln.

Stärk fredens krafter!

Det gäller att stärka de krafter inom och utom folkförbundet som vill samverka för att skapa en *de fredsbehövande staternas och folkens front mot krigets organisatörer*. Och det gäller därvid att tvinga de motsträviga regeringarna till en sådan kurs. Endast folkmassorna är mäktiga därtill. Därför kan freden räddas främst genom en mobilisering av den allmänna opinionen på den ovan skisserade plattformen. Man begår ingen orätt om man säger, att Sverges regering med sin utrikespolitik sannerligen inte medverkat i arbetet att framtvinga denna i fredens intresse ofrånkomliga solidaritetspolitik.

Vi kommunister betraktar solidaritetspolitiken, den kollektiva säkerhetens politik som den enda möjliga för småstaterna. Endast denna politik kan rädda oss undan ett världskrigs förödelse. Endast framgången för densamma utgör en verklig garant för nationell oavhängighet.

Men det gäller samtidigt att inom denna större ram skapa en försvarsberedskap på den begränsade geografiska del av Europa som kallas Norden. Norden har en gemensam fiende: Hitlertyskland.

Mot invändningarna att Nordens 17 miljoner människor, trots tapperhet, goda geografiska betingelser och en utomordentlig militär, industriell och ekonomisk utrustning inte kan hävda sig mot Tyskland måste man påminna sig, att den tyska krigsmaskinen hejdades den 21 maj

vid Tjeckoslovakiens gräns genom den tjeckiska mobiliseringen.

Norden kan försvara sig, men det måste då också föra en politik, som tillförsäkrar oss vänner i Europa. Ännu är vi inte isolerade även om Sandler & c:o gör vad de kan för att åstadkomma en sådan isolering. Och nordmännen har inte glömt krigets konst — det har de visat i Spanien nu senast under Ebrooffensiven.

Vårt utrikespolitiska program kan alltså kort sammanfattas:

Vi vill ett intimt samarbete inom folkförbundet för fredens försvar.

Vi vill göra slut på undfallenheten och osolidariteten mot de angripna.

Vi vill ett nordiskt försvarsförbund.

Vi vill en samling av alla demokratiska krafter till värn för inre och yttre frihet och fred.

Världsfreden är i största fara. Ingen går säker. Ingen kan bestämt förutsäga var nästa slag kommer att slås. Vi människor som befolkar Norden har ingen anledning till sorglöshet. Det krig som redan rasar på två kontinenter kastar eldbränder över gränser, ja världsdelar. Så länge de fascistiska desperadosregimerna inte omslutits av en fruktansvärd mur av stål och levande massvilja att stå dem emot, så länge de tillåtes att fritt spela sitt höga spel om nationers och rasers lycka och framtid ges det ingen trygghet.

Väl finnes det svenskar vilka upphöjer osolidariteten mot de olyckliga till högsta politiska visdom. Deras tal om "neutralitet" påminner i högsta grad om den tsarryske bondens replik när man meddelade honom att en kornet närmade sig som skulle förstöra hela världen: "Gud, låt den falla ner i grannbyn!" Vi är övertygade om att svenska folkets sunda förnuft skall hjälpa det att genomskåda falskheten i dessa hitlerdrängars demagogi.

Svårare är det att skapa den nödvändiga opinionen mot Sändlers katastrofbringande politik. Vi vet att det finns en stark opinion inom socialdemokratin mot densamma, det har till och med antytts att regeringen är långt ifrån enig. Men man *handlar* inte, man väjer för att ta upp kampen för vad man anser vara rätt och nödvändigt; regeringen står dock formellt enig bakom Sandler. Så må det bli massornas uppgift att åstadkomma den *förändring* som är nödvändig!

Sverges folk vill förbli ett fritt folk.